

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Черкаської
медичної академії

Інна ГУБЕНКО

25 листопада 2025 р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА АКАДЕМІЧНУ МОБІЛЬНІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЧЕРКАСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ

Положення розглянуто

та схвалено Вченою радою

Черкаської медичної академії

Протокол № 5 від 25 листопада 2025 р.

Голова Вченої ради Інна ГУБЕНКО

Введено в дію наказом ЧМА

від 26.11.2025 № 106

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Це Положення встановлює порядок реалізації права на академічну мобільність для учасників освітнього процесу Черкаської медичної академії (далі - Академії) на території України чи поза її межами.

Дане Положення розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України №579 «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12 серпня 2015 року, Постанови Кабінету Міністрів України від 13 травня 2022 р. за № 599 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо врегулювання питань академічної мобільності». Цілі, завдання та загальні правила реалізації права на академічну мобільність повинні відповідати основним принципам Спільної декларації міністрів освіти Європи «Європейський простір у сфері вищої освіти» (Болонська Декларація, м. Болонья, 19 червня 1999 р.).

Учасниками академічної мобільності є учасники освітнього процесу Академії: здобувачі освіти, педагогічні та науково-педагогічні працівники, інші працівники Академії.

Програма академічної мобільності - діяльність українських та іноземних закладів освіти, спрямована на забезпечення реалізації прав українських та іноземних учасників освітнього процесу, а також працівників закладу освіти (наукової установи) на академічну мобільність протягом визначеного часу на підставі угоди з іншим українським закладом освіти (науковою установою) або іноземним закладом-партнером на умовах і в порядку, визначених Постановою Кабінету Міністрів України №579;

Право на академічну мобільність може бути реалізоване на підставі міжнародних договорів про співпрацю в галузі освіти та науки, міжнародних програм та проектів, договорів між Академією та іншими українськими закладами освіти (науковими установами) або їхніми основними структурними підрозділами, між Академією та іноземними закладами освіти (науковими установами) або їхніми основними структурними підрозділами (далі – заклади вищої освіти (наукові установи) – партнери), а також може бути реалізоване учасником освітнього процесу з власної ініціативи, підтриманої керівництвом Академії, в якій він постійно навчається або працює, на основі індивідуальних запрошень.

Не можуть брати участь у програмі академічної мобільності громадяни держави, визнаної в установленому порядку державою-агресором або державою-окупантом, або держави, що не визнає тимчасово окуповані території такими, що належать Україні.

II. ВИДИ ТА ФОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

2.1. За місцем реалізації академічна мобільність поділяється на:

– внутрішню академічну мобільність – академічна мобільність, право на яку реалізується учасниками освітнього процесу Черкаської медичної академії) у закладах освіти (наукових установах)-партнерах та навпаки в межах України протягом певного періоду;

– зовнішню (міжнародну) академічну мобільність – академічна мобільність,

право на яку реалізується учасниками освітнього процесу Черкаської медичної академії у закладах-партнерах поза межами України та учасниками освітнього процесу іноземних закладів освіти (наукових установ) в Академії протягом певного періоду.

2.2. Основними видами академічної мобільності є:

– ступенева мобільність – навчання у закладі освіти (науковій установі), відмінному від постійного місця проживання/навчання учасника освітнього процесу, з метою здобуття ступеня освіти, що підтверджується документом (документами) про освіту або про здобуття ступеня освіти від двох або більше закладів освіти (наукових установ) (у межах спільних чи узгоджених програм або договорів або за власною ініціативою);

– кредитна мобільність – навчання у закладі освіти (науковій установі), відмінному від постійного місця навчання українського чи іноземного учасника освітнього процесу, з метою здобуття кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС) та/або відповідних компетентностей, результатів навчання (без здобуття кредитів ЄКТС), що будуть визнані у закладі освіти (науковій установі) постійного місця навчання українського чи іноземного учасника освітнього процесу. При цьому загальний період навчання для учасників програм кредитної мобільності у закладі освіти (науковій установі), що направляє за програмою мобільності, залишається незмінним.

2.3. Формами академічної мобільності для учасників освітнього процесу Академії, що здобувають освітні ступені молодшого бакалавра, бакалавра, магістра є:

- навчання за програмами академічної мобільності;
- мовне стажування;
- наукове стажування;
- практика;
- літні та інші школи.

2.4. Формами академічної мобільності для осіб, що здобувають науковий ступінь, науково-педагогічних, педагогічних та інших працівників є:

- участь у спільних проектах;
- викладання;
- наукове стажування;
- наукове дослідження;
- підвищення кваліфікації.

III. ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

3.1. Основними цілями академічної мобільності в Академії є:

- підвищення якості освіти;
- підвищення ефективності наукових досліджень;
- підвищення конкурентоздатності випускників на українському та міжнародному ринках освітніх послуг та праці;
- збагачення індивідуального досвіду учасників програм академічної мобільності щодо інших моделей створення та поширення знань;
- підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників

та інших учасників освітнього процесу;

- залучення світового інтелектуального потенціалу до вітчизняного освітнього процесу на основі двосторонніх та багатосторонніх угод між закладами-партнерами;

- встановлення внутрішніх та зовнішніх інтеграційних зв'язків;

- гармонізація освітніх стандартів закладів-партнерів.

3.2. Основними завданнями академічної мобільності в Академії є:

- підвищення рівня теоретичної та практичної підготовки студентів, проведення досліджень з використанням сучасного обладнання і технологій, опанування новітніми методами дослідження, набуття досвіду проведення науково-дослідної роботи та впровадження її результатів;

- набуття професійного досвіду під час проходження навчальних та виробничих практик;

- можливість одночасного отримання студентом двох документів про вищу освіту з додатками встановленого у закладах освіти-партнерах зразка та інформацією про систему оцінювання в них навчальних здобутків студентів;

- підвищення рівня володіння іноземними мовами;

- посилення інтеграції освіти і науки, розвиток подальших наукових досліджень, поглиблення знань національних культур інших країн, а також поширення знань про мову, культуру, освіту і науку України;

- підтримка соціальних, економічних, культурних, політичних взаємовідносин та зв'язків з іншими країнами.

IV. ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА АКАДЕМІЧНУ МОБІЛЬНІСТЬ

4.1. Здобувачі освіти Академії в межах програм внутрішньої академічної мобільності тимчасово допускаються до освітнього процесу у закладі освіти (науковій установі)-партнері і мають права та обов'язки здобувачів освіти українського закладу освіти (наукової установи) на період реалізації права на академічну мобільність.

4.2. Академія, скеровуючи/направляючи на участь в академічній мобільності:

- здійснює відбір учасників освітнього процесу для участі в програмах академічної мобільності;

- регламентує перелік вимог та документів, необхідних для підтвердження участі в програмі академічної мобільності, процедуру і строк їх подання;

- визначає етапи, фінансові умови, види, форми, тривалість і зміст академічної мобільності у закладах освіти (наукових установах)-партнерах;

- визначає умови визнання результатів навчання та інших форм академічної мобільності, звітування здобувачів освіти, науково-педагогічних, педагогічних працівників та інших працівників;

- укладає договори з учасниками академічної мобільності.

4.3. Здобувачі освіти Академії, які реалізують право на академічну мобільність, на період мобільності в закладі-партнері на території України чи поза її межами, згідно з законодавством та відповідно до укладеного договору про

академічну мобільність не відраховуються зі складу здобувачів освіти на період реалізації права на академічну мобільність та обліковуються в Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

4.4. Здобувач освіти, крім вивчення у закладі освіти (науковій установі)-партнері визначених договором обов'язкових навчальних дисциплін, має право самостійного вибору додаткових навчальних дисциплін за погодженням з Академією.

Визнання результатів навчання здобувачів освіти та перезарахування відповідних кредитів здійснюється на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи. Порівняння змісту та обсягу навчального навантаження під час здобуття освіти в межах програми академічної мобільності повинне ґрунтуватися на зіставленні результатів навчання, яких було досягнуто здобувачем освіти у закладі освіти (науковій установі)-партнері, та результатів навчання, запланованих освітньою програмою Академії.

4.5. Після опанування/завершення низки освітніх компонентів, передбачених Угодою про навчання і підтверджених академічною довідкою (або іншим документом), яку надав заклад освіти (наукова установа), що приймає, Академія повністю визнає узгоджену кількість кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС), перезараховує їх в освітню програму здобувача освіти та використовує їх для виконання кваліфікаційних вимог.

4.6. Порядок визнання іншого навчального досвіду, включаючи перезарахування навчальних компонентів для забезпечення можливості накопичення та трансферу кредитів (ЄКТС) у межах різних форм академічної мобільності (у тому числі для іноземних здобувачів вищої освіти) визначається закладами освіти до початку реалізації програм академічної мобільності.

4.7. Якщо здобувач освіти під час перебування у закладі освіти (науковій установі)-партнері не виконав програму навчання, то після повернення до Академії йому може бути запропоновано індивідуальний графік ліквідації академічної заборгованості протягом 1 місяця або повторний курс навчання за рахунок коштів фізичних чи юридичних осіб (відповідно до укладеного договору про академічну мобільність).

4.8. Іноземні наукові, науково-педагогічні, педагогічні працівники закладів освіти (наукових установ), які залучені до провадження освітньої та наукової діяльності, під час перебування в Академії мають усі права та обов'язки її працівників.

4.9. Науково-педагогічні, педагогічні та інші працівники Академії можуть реалізувати право на академічну мобільність для провадження професійної діяльності відповідно до укладеного договору про участь у програмі академічної мобільності. При цьому за зазначеними працівниками зберігається основне місце роботи до одного року.

V. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА АКАДЕМІЧНУ МОБІЛЬНІСТЬ

5.1. За здобувачами освіти на період реалізації права на академічну мобільність в іншому закладі освіти (науковій установі)-партнері на території

України чи поза її межами зберігаються відповідно до укладеного договору про академічну мобільність місце навчання та виплата стипендії у разі, коли регулярна безповоротна фіксована фінансова підтримка у грошовій формі протягом всього строку навчання за програмою академічної мобільності в іншому закладі освіти (науковій установі) не передбачена або передбачена у розмірі, що у перерахунку на національну грошову одиницю на дату укладення договору про академічну мобільність є меншою за розмір стипендії, призначеної особі відповідно до Постанови КМУ № 882 від 12.07.2008 р. «Питання стипендіального забезпечення» та Постанови КМУ № 1050 від 28 грудня 2016 р. «Про деякі питання стипендіального забезпечення».

5.2. Здобувачі освіти, які протягом попереднього навчального семестру реалізували право на академічну мобільність на підставі договору про академічну мобільність і повернулися у Академію, після затвердження рейтингу успішності відповідно до Постанови КМУ № 882 від 12.07.2008 р. «Питання стипендіального забезпечення» та Постанови КМУ № 1050 від 28 грудня 2016 р. «Про деякі питання стипендіального забезпечення» і не склали семестровий контроль у термін, визначений начальним планом, мають право на призначення стипендії після ліквідації академічної заборгованості. Рішенням ректора Академії таким особам встановлюється строк ліквідації академічної заборгованості на термін не більше як 1 місяць з дня повернення з академічної мобільності, після чого питання призначення академічної стипендії таким особам вирішується на загальних підставах відповідно до Постанови КМУ № 882 від 12.07.2008 р. «Питання стипендіального забезпечення» та Постанови КМУ № 1050 від 28 грудня 2016 р. «Про деякі питання стипендіального забезпечення». У разі, коли особам призначена академічна стипендія, її виплата здійснюється починаючи з наступного місяця після повернення з академічної мобільності.

У разі, коли термін навчання учасника освітнього процесу в іншому закладі (науковій установі) перевищує один семестр, і така особа ліквідувала академічну заборгованість, то, у разі позитивного рішення стипендіальної комісії, особі виплачується стипендія, що не була виплачена за весь період її навчання за програмою академічної мобільності в іншому закладі освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами, у повному обсязі.

5.3. Науково-педагогічні, педагогічні та інші працівники Академії можуть реалізувати право на академічну мобільність відповідно до укладеного договору про академічну мобільність. При цьому за науково-педагогічними працівниками зберігається основне місце роботи в Академії строком до двох років, за педагогічними та іншими працівниками – строком до одного року. Оплата праці відповідно до законодавства за основним місцем роботи зберігається на строк до шести місяців, якщо оплата праці не передбачена програмою академічної мобільності.

Строк навчання та наукового стажування здобувачів освіти не може перевищувати двох років.

5.4. В організації академічної мобільності учасників освітнього процесу в Академії беруть участь:

- навчальний відділ;
- деканат, кафедри та керівники програм;
- науково-методичний відділ;

– бухгалтерія.

VI. ПОРЯДОК ВІДБОРУ УЧАСНИКІВ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

6.1. До участі у програмах академічної мобільності допускаються здобувачі освіти, які на час реалізації програм академічної мобільності успішно навчаються на освітніх рівнях бакалавра (починаючи з другого курсу навчання) та магістра.

6.2. Відбір (конкурс) здобувачів для участі в програмах академічної мобільності здійснюється спеціально створеною конкурсною комісією з урахуванням:

- навчальної успішності здобувача;
- знання іноземної мови (у випадку міжнародної мобільності);
- попереднього досвіду вивчення навчальних дисциплін іноземною мовою (у випадку міжнародної мобільності);
- мотивації до участі в академічній мобільності;
- громадської активності в Академії;
- загальнокультурного рівня сформованості здобувача;
- розуміння здобувачем місії Академії та відповідність цінностям Академії.

6.3. Склад Конкурсної комісії визначається та затверджується відповідно окремим наказом Ректора Академії.

6.4. Перелік необхідних документів для участі в програмах академічної мобільності та процедура їх подання регламентується угодами між закладами-партнерами та внутрішніми правилами Академії.

6.5. Етапи відбору здобувачів для участі в програмах академічної мобільності та критерії визначаються Конкурсною комісією, враховуючи процедури відбору аплікаційних анкет та супровідних документів, проведення тесту на рівень володіння іноземною мовою (у випадку міжнародної мобільності), а також проведення співбесіди.

Результати конкурсного відбору оголошуються публічно та подаються на офіційному сайті ЧМА.

Результати відбору конкурсною комісією ЧМА здобувачів освіти для участі в програмах академічної мобільності підлягають обов'язковому погодженню закладом партнером. Якщо інше не передбачено умовами договору про академічну мобільність

6.6. Тривалість та зміст навчання у закладах освіти-партнерів визначаються умовами укладених договорів про академічну мобільність, згідно із навчальними планами та графіками освітнього процесу, затвердженими у закладах-партнерах

6.7. На час реалізації у закладах-партнерах програм ступеневої мобільності, студентам за їхньою заявою може надаватися академічна відпустка або/чи індивідуальний план навчання, погоджений керівником навчальної програми та затверджений деканатом.

На час реалізації у закладах-партнерах програм кредитної мобільності, студенти продовжують навчання за основним місцем. Здобувачі освіти зобов'язані до початку навчання у закладі-партнері погодити у керівників навчальної програми та затвердити у деканаті перелік навчальних дисциплін, що вивчатимуться та можуть буди перезараховані за умов, визначених цим

положенням.

6.8. Здобувачам освіти на підставі їхньої заяви надається індивідуальний план навчання, погоджений керівником навчальної програми та затверджений деканатом факультету.

Перелік навчальних дисциплін та зміни до нього фіксуються у тристоронньому договорі про навчання між здобувачем, приймаючим закладом та Академією. Форма договору про навчання визначається відповідними програмами академічної мобільності.

6.9. Порядок відбору науково-педагогічних, педагогічних та інших працівників та реалізація програм академічної мобільності:

- за потреби, та у випадках, коли процедура не врегульована договорами про академічну мобільність, відбір здійснюється спільно кафедрами та деканатом факультету у співпраці із науково-методичним відділом;

- відбір для участі в програмах академічної мобільності здійснюється з урахуванням: наукових і навчальних пріоритетів та інтересів кафедр, освітніх програм; знання іноземної мови; мотивації та запропонованого плану участі в програмах академічної мобільності.

6.10. Остаточне затвердження кандидатів на участь у програмах академічної мобільності здійснює заклад-партнер (приймаюча сторона) на умовах і за критеріями, визначеними програмами академічної мобільності. Результати відбору оголошуються публічно.

Перелік необхідних документів для участі в програмах академічної мобільності та процедура їх подання регламентується угодами між закладами-партнерами та внутрішніми правилами Академії.

Для реалізації програм академічної мобільності у закладах-партнерах працівники Академії, учасники академічної мобільності, зобов'язані до початку реалізації програми ознайомитись з відповідними умовами та надати належним чином оформлені документи у відділ міжнародних зв'язків.

VII. ВИЗНАННЯ ТА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ-ПАРТНЕРАХ

7.1. Академія визнає еквівалентним та перезараховує результати навчання здобувача(-чки) у закладі освіти-партнері.

7.2 Визнання результатів навчання в рамках академічного співробітництва з закладами-партнерами здійснюється з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ECTS або з використанням системи оцінювання навчальних здобутків здобувачів освіти, прийнятої у країні закладу-партнера, якщо в ній не передбачено застосування ECTS.

7.3. Перезарахування вивчених навчальних дисциплін здійснюється на підставі наданого студентом документа з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків здобувача, завіреного в установленому порядку у закладі-партнері.

7.4. Академічна різниця нормативних та вибіркових навчальних дисциплін за індивідуальним навчальним планом здобувача освіти визначається Академією, але не повинна перевищувати 10 навчальних дисциплін.

Порядок ліквідації академічної різниці визначається закладами-партнерами відповідно до законодавства.

7.5. Результати підсумкової атестації здобувачів освіти у період навчання у закладі-партнері представляються за шкалою, прийнятою у закладі-партнері і переводяться у шкалу, прийняту в Академії.

Державна атестація здобувачів освіти, які навчаються за програмою академічної мобільності, здійснюється у встановленому порядку.

VIII. ОBOB'ЯЗКИ ЗАКЛАДІВ-ПАРТНЕРІВ

8.1. Академія, направляючи на навчання, зобов'язана:

- укласти угоду про співробітництво щодо реалізації програми академічної мобільності здобувачів освіти між Академією і закладами-партнерами та узгодити навчальні програми;

- забезпечити вільний і рівний доступ здобувачів до інформації про наявні програми академічної мобільності та існуючі критерії відбору;

- надавати здобувачам консультативні послуги під час оформлення документів для участі у програмах академічної мобільності;

- контролювати наявність документів, що підтверджують законність перебування здобувачів-іноземців на території приймаючої країни.

8.2. Заклад-партнер, що приймає на навчання, зобов'язаний:

- зарахувати здобувача освіти, направленого на навчання на визначений договором термін відповідно до норм законодавства приймаючої сторони;

- створити усі необхідні умови для виконання ним індивідуального навчального плану;

- сприяти здобувачам освіти у вирішенні візових, житлових та побутових проблем;

- надавати можливість здобувачам освіти закладу-партнера брати участь у наукових конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представляти свої наукові роботи для публікацій, користуватися навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною базами;

- контролювати наявність документів, що підтверджують законність перебування здобувачів-іноземців на території приймаючої країни;

- після завершення навчання видати здобувачу освіти документ з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів та інформацією про систему оцінювання навчальних здобутків здобувачів або документ про вищу освіту з додатком встановленого у закладі-партнері зразка.

8.3. Обов'язки закладів-партнерів щодо здобувачів освіти, які беруть участь у програмах академічної мобільності, мають бути обумовлені у відповідних угодах між закладами-партнерами щодо програм академічної мобільності здобувачів між закладами-партнерами.

IX. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ-ПАРТНЕРІВ, ЯКІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ПРОГРАМАХ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

9.1. Здобувачі освіти мають право на:

- продовження навчання або вивчення окремих навчальних дисциплін за

спорідненими напрямами та спеціальностями підготовки фахівців у закладах-партнерах;

- безпечні та нешкідливі умови навчання;
- користування навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною базою вищого навчального закладу, що приймає;
- участь у наукових конференціях, симпозіумах, виставках, конкурсах, представлення своїх наукових робіт для публікацій;
- можливість отримання документа про відповідний освітній рівень встановленого у закладі-партнері зразка відбувається відповідно до угоди між закладами-партнерами щодо програм академічної мобільності.

9.2. Здобувачів освіти зобов'язані:

- своєчасно надати необхідні документи для участі в програмі академічної мобільності;
- вчасно прибути до місця навчання;
- під час навчання дотримуватися законодавства країни перебування, правил внутрішнього розпорядку, Статуту та інших нормативно-правових документів закладу освіти, що приймає;
- успішно пройти навчання за затвердженим індивідуальним навчальним планом;
- після завершення навчання у закладі-партнері вчасно повернутися до Академії.

Х. ЗВІТУВАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ ЗА ПРОГРАМОЮ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ

10.1. Після повернення до Академії, учасники академічної мобільності повинні подати деканату та науково-методичному відділу звіт про реалізацію програми мобільності у строк, що не перевищує 10 календарних днів з моменту завершення програми.

10.2. Форма звіту і перелік звітної документації визначається умовами програми академічної мобільності. Типові звітні документи можуть включати:

- академічну довідку для студентів, завірену в установленому порядку у закладі-партнері з переліком та результатами вивчення навчальних дисциплін, кількістю кредитів ЄКТС та отриманих оцінок, а також інформацією про систему оцінювання;
- лист-запрошення на участь у програмі академічної мобільності або довідку/сертифікат про зарахування на програму академічної мобільності із інформацією про місце, тривалість та зміст програми тощо;
- звіт встановленого зразка програмами академічної мобільності;
- інші документи, що інформують про деталі реалізації учасниками програм академічної мобільності.

10.3. Звітування науково-педагогічними, педагогічними та іншими працівниками Академії про участь в програмах академічної мобільності є невід'ємною частиною процесу визнання їхніх результатів і занесення цієї інформації до кафедральних планів/звітів/особової справи працівників Академії.

XI. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про реалізацію права на академічну мобільність в Черкаській медичній академії набуває чинності з моменту його затвердження Вченою радою академії та введення в дію наказом ректора.

Зміни та доповнення до цього Положення вносяться на підставі рішення Вченої ради академії.